

Rejent * rok 14 * nr 5(157)
maj 2004 r.

Recenzja

Recenzja książki Ireneusza C. Kamińskiego, *Unia Europejska. Podstawowe akty prawne*,

Warszawa 2004, Wydawnictwo Prawnicze „Lexis Nexis”, s. 467

Rosnące zainteresowanie notariuszy sprawami Unii Europejskiej wymaga prezentacji książek poświęconej tej problematyce. Do takich bez wątpienia należy recenzowane opracowanie, które jest nie tylko zbiorem aktów prawnych dotyczących Unii Europejskiej, ale także swoistego rodzaju przewodnikiem po podstawowych dokumentach, na których wspiera się organizacja i porządek prawny krajów Unii Europejskiej.

Książka ta jest próbą wypełnienia luki występującej w literaturze w zakresie publikacji źródeł prawa wspólnotowego, które powinny być znane każdemu, kto w swojej pracy będzie miał kontakt z obywatelami państw Unii Europejskiej. Do grupy tej bez wątpienia należą polscy notariusze, którzy za chwilę w swoich kancelariach spotykać się będą z klientami z państw Unii Europejskiej. Już teraz w środowisku notariuszy pojawia się wiele pytań związanych z obsługą prawną osób legitymujących się pełnomocnictwem udzielonym za granicą, które ma służyć temu, by w imieniu mocodawcy można było dokonywać czynności notarialnej w Polsce. Po 1 maja 2004 r. postanowienia prawa Unii Europejskiej stają się nie tylko wiążące dla Polski, ale „wtopią” się w polski porządek prawny. Trudno będzie oddzielić te reguły i rozwiązania prawne, które przyniesie Unia od tych, które stworzył polski ustawodawca. W gąszczu przepisów

prawa wspólnotowego (i krajowego) będzie musiał umieć poruszać się każdy prawnik, w tym także polski notariusz. By jednak nie wpadł w totalny chaos prawa unijnego, dobrze by poznał główne regulacje Unii Europejskiej i Wspólnoty Europejskiej, ich uprawnienia, zadania, instytucje i stosowane procedury, a także by znał najważniejsze zasady i charakter prawa wspólnotowego. Jest to bowiem prawo, które znajduje się w ciągłej ewolucji, przekształca się i orbituje w różnych kierunkach, niekiedy nadregulowując niektóre obszary działalności wspólnotowej.

Prezentowana książka jest zapisem europejskiego prawa konstytucyjnego, jest zbiorem prawa wspólnotowego najwyższej rangi, gdyż kształtuje zarówno ustrój, jak i instytucje organizacyjnoprawne Unii Europejskiej.

W części I pt. „Traktaty i Karty” wnikliwie przedstawia proces dochodzenia do ostatecznej wersji Traktatu o Unii Europejskiej (s. 15 i nast.), ukazując jego genezę, zmiany oraz stan obecny, czyli stan Traktatu po Nicei, którego rozwiązania – jak wiadomo – przetrwały po słynnej konferencji w grudniu 2003 r. w Brukseli, gdzie Polska miała swój znaczący udział.

Traktat o Unii Europejskiej obejmuje zestaw specjalistycznych postanowień ustanawiających określony porządek w ramach wielu dziedzin gospodarczych, politycznych i sądowniczych. Jest to podwalina ustrojowa prawa wspólnotowego.

Z Traktatem o Unii Europejskiej wiąże się Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską. Jego lektura jest godna polecenia każdemu notariuszowi, jako że zawiera katalog zasad, którymi kierują się państwa Unii, tworząc wspólny rynek, unię gospodarczą i walutową, realizując wspólną politykę i działania wyrażone w art. 3 i 4 Traktatu. Deklaracje te mają istotny wpływ na kwestie prawa wspólnotowego, oddziałują także na czynności polskich notariuszy, zwłaszcza w zakresie zbliżenia prawodawstwa krajowego w stopniu koniecznym do funkcjonowania wspólnego rynku europejskiego. Kolejne części Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską regulują kwestie obywatelstwa, polityki Wspólnoty, swobodnego przepływu towarów, w tym zwłaszcza unię celną, zakaz ograniczeń ilościowych między państwami członkowskimi, rolnictwa, swobodnego przepływu osób, usług i kapitału. Ta część Traktatu warta jest uwagi polskich notariuszy, zwłaszcza że dotyczy m.in. pracowników, prawa do

prowadzenia działalności gospodarczej, usług, kapitałów i płatności. Może się to im przydać w zrozumieniu istoty prawa wspólnotowego.

Kolejny fragment Traktatu, który jest przedmiotem recenzowanego opracowania, ukazuje sprawy wizowe, imigracyjne, a także związane ze swobodnym przepływem osób. Ważna też – jak się wydaje – jest część Traktatu ustalająca wspólne reguły dotyczące konkurencji, podatków i zbliżenia ustawodawstw. Sprawom konkurencji Traktat poświęca sporo uwagi, ustalając jej reguły wobec wszystkich, a także w stosunku do przedsiębiorstw. Odnosi się też do postanowień podatkowych oraz pomocy przyznawanej przez państwo.

Polityka gospodarcza i pieniężna znajduje się w centrum zainteresowania Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, co sprawia, że jest dokładnie w nim opisana i przedstawiona w omawianej książce.

Pozostałe kwestie dotyczą m.in. zatrudnienia, wspólnej polityki handlowej, współpracy celnej, polityki społecznej, edukacji i kształcenia zawodowego oraz młodzieży. Ponadto omówione są tam sprawy zdrowia publicznego, ochrony konsumentów, sieci transeuropejskich, przemysłu, spójności gospodarczej i społecznej, badań i rozwoju technologicznego, środowiska naturalnego, współpracy w zakresie rozwoju, a także współpracy gospodarczej, finansowej i technicznej z państwami trzecimi.

Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską kończy rozdział dotyczący instytucji Wspólnoty, jakie zostały utworzone dla realizacji celów strategicznych wytyczonych Unii Europejskiej. Instytucje te zostały omówione w książce według przyjętej konstrukcji i systematyki traktatowej.

Na czele stoi Parlament Europejski (s. 162), w skład którego wchodzi przedstawiciele narodów państw zjednoczonych we Wspólnocie, wybrani do niego w powszechnych wyborach bezpośrednich. Poczesne miejsce wśród instytucji zajmuje: Rada (s. 162), Komisja (s. 167), Trybunał Sprawiedliwości (s. 174), Trybunał Obrachunkowy (s. 184), Komitet Ekonomiczno-Społeczny (s. 192), Komitet Regionów (s. 195), Europejski Bank Inwestycyjny (s. 197).

W książce także wymienione są kraje i terytoria zamorskie objęte postanowieniami Traktatu, w części dotyczącej ich stowarzyszenia z krajami Unii Europejskiej (s. 222).

Traktat, o którym mowa, był wielokrotnie zmieniany, dlatego też dla pełnej bieżącej orientacji zamieszczona została tabela ekwiwalencyjna

(s. 223), ukazująca obecny stan prawny Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Ponadto w książce znajduje się Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej, którą poprzedza interesujące wprowadzenie Autora (s. 236.). Do tych praw należy: godność, wolność, równość, solidarność, prawa obywatelskie, wymiar sprawiedliwości, a także postanowienia ogólne.

Część II opracowania dotyczy Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Ukazuje m.in. tryb postępowania, skład Trybunału, czyli sędziów, rzeczników generalnych i szefa Kancelarii TS. Szczególnie istotna dla prawników może okazać się część poświęcona kwestiom postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości. Omawia ją Autor dość szczegółowo (s. 268-395).

Recenzowaną książkę zamyka prezentacja pozostałych dokumentów związanych z rozszerzeniem Unii Europejskiej m.in. o Polskę. Myślę, że warto się także z nimi zapoznać, by zdać sobie sprawę z mnogości aktów prawnych, w których określone zostało nasze miejsce w Unii Europejskiej.

Książka jest adresowana do tych odbiorców, którzy interesują się problematyką unijną, a do nich bez wątpienia powinni należeć polscy notariusze oraz ich korporacja, będąca w wielu sytuacjach zobligowana do reprezentowania interesów polskiego notariatu w systemie notariatu europejskiego.

Jerzy Jacyszyn